

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:7

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, Zwolle; Ds K. Fernhout, Vriesland; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marnelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijler, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielema, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 1 Buitenland f1.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

Tot nadere aankondiging is het adres van den Eindredacteur: DUITSCHE KAMPWEG 10, WOLFHEZEN.

INHOUD: Uit de Schrift: Een van tweeën (1 Joh. 3:10a). — Het Boek van de Week. — Stemmen uit onze Kerken: Impliciete functies van een zeker maal. — Perschoonw. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Eén van tweeën.

Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar.

1 Johannes 3:10a.

Eén van tweeën. — dat zijn we toch: kinderen Gods of kinderen des duivels. Een tusschengroep is er niet.

Het is om te huiveren. Ja, — laat ons huiveren. Het is goed. 't Is liefde, heilige liefde, die ons dat aandoet; die ons heilzamen schrik in de ziel wil werpen; opdat wij ons niet vreezen en beven bezinnen op de vraag, aan welke zijde wij staan, aan de zijde Gods of aan die des duivels.

Johannes is de apostel der liefde. Maar, ik bid u, stel u die Johannesliefde niet voor als liegheid en weike zachtaardigheid. Er is wel geen fellere apostel dan Johannes. Zijne liefde is heilig, wijl ontstoken aan de Goddelijke vlam. Ze brandt voor de eere van Christus en het heil der zielen. Ze is de liefde van den donderzoon; soms springt haar bliksem als een ontbloot zwaard uit de wolken, opdat we aan den afgrondrand zouden stilstaan; het is het vlamming lemmen van de liefde Gods uit het Paradijs.

Hier is een straal van dat heilig licht: „kinderen Gods en kinderen des duivels”. Johannes kent geen derde groep. De liefde zegt, dat wij behooren tot één van tweeën. En deze twee groepen dan zoo ver mogelijk van elkaar verwijderd gezet, en tot in hun diepsten levensgrond verlicht, — God en de duivel.

Nog eens. — het is om te huiveren.

Kinderen des duivels. Dat betekent, dat men tot den duivel zegt, — „vader”; dat men met afhankelijkheid aan hem verbonden is.

Is het zoo erg?

De heilige liefde voor het behoud der zielen zegt het.

Valep, die den Christennaam dragen, geven zich van deze felle waarheid geen rekening. Zij narselen om zich den naam „kind Gods” toe te kennen; zij durven dat nog niet, of zij hebben hoope dat zij toch eigenlijk wel een kind van God zijn, of zij erkennen openlijk, dat zij het niet zijn. — er is ten dezen velerlei schakeering; en de praktische bijgedachte is dan, dat zij tot eene zekere aan het kindschap Gods aanhangende tusschengroep behooren.

Deze waan nu is doodelijk. En de heilige liefde, juist omdat ze liefde is, verscheurt dien waan. Het is één van tweeën. Ge zijt kind van God, of, zoo niet, — in welke schakeering dan ook, — dan zijt ge een kind van den duivel.

De duivel!

Waarom merken wij hem zoo weinig? Waarom rekenen wij zoo weinig met hem? Waarom heeft hij eene zoo weinig scherp-belijnde gestalte in ons geestelijk leven?

Johannes trof hem telkens aan. Paulus 55k. En Luther.

Waarom wij niet?

Het is, omdat wij zoo weinig in de ongestoorde en waarachtige gemeenschap met Jezus Christus leven. Nergens treedt de duivel zoo menigvuldig op als in de Evangelien, dat is in het leven van Jezus. Overal ontmoet de Heiland Zijn grooten tegenstander. En wie in de gemeenschap met Christus leeft, die zal ook Zijn tegenstander ontmoeten. En wie het dichtst naast Jezus wandelt, die zal ook 't meest den duivel in 't oog krijgen.

Daarom spreekt juist de heilige liefde zoo dik wijls van den duivel. Want die liefde is de innigste hand aan Christus. Ze staat naast Christus,

en in het licht van Christus. En in dat licht ziet ze scherp. Ze ziet de tegenstellingen zuiver en volkomen. Ze ziet niet hemel of aarde, maar hemel of hel; niet God of mensch, maar God of duivel. Ze zegt: kinderen Gods of kinderen des duivels.

Nu, — één van tweeën, mijn lezer.

Met dat vlamming lemmen dringt de Goddelijke liefde op u aan. Want het gaat om uw eeuwig behoud. En dan moet ge weten, van wien ge een kind zijt; of uw burgerschap in de hemelen is, dan wel in den brandenden afgrond. Ge moogt daarom trent met geen onwetendheid of halve kennis tevreden zijn. De kinderen Gods en de kinderen des duivels zijn openbaar, zegt Johannes. En het moet allereerst voor uzelf openbaar zijn. Want niet, dat ge een kind des duivels zijt, is het ergste. Maar dat ge het niet weet. Wie het weet, die is gered. Immers zegt diezelfde liefde, „dat de Zoon van God geopenbaard is; opdat Hij de werken des duivels verbreeke”. Doch wie het niet weet, die wandelt in zijne blindheid voort, om straks eeuwig in de grijnzende macht van zijn vader, den duivel, te zinken.

Wil het dan weten?

En waar hij zult ge het weten?

„Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar.”

Hierin.

Dat ziet op de scherpe lijnen, die de heilige liefde vooraf getrokken had.

Zullen wij die lijnen u aanwijzen?

Neen, — want dat zou de zelfwerkzaamheid van uwe ziel verhinderen.

Wie, van het „één van tweeën” doordrongen, weten wil wiens kind hij is, — die buige zelf zich met gevouwen handen over de heilige teekening, biddend: „Mijn God, zeg het mij, — zeg het mij uit liefde”.

E.

v. A.

HET BOEK VAN DE WEEK.

Elkeen in Bunyan's Pelgrimsreis door Dr J. H. Gunning J. H. Uitgever van J. H. Kok te Kampen, 1928.

Bunyan en Gunning!

Wie reimt sich dat zusammen?

Het zou mij niet verwonderen, indien bij meer dan een deze vraag oprees. En misschien verdenkt men er den uitgever Kok dan wel van, dat hij als „berijmer” heeft dienst gedaan.

Toch, al is het initiaal van den heer Kok voor het schrijven van dit werk een niet te verwaarloozen faktor geweest, hij heeft Bunyan en Gunning niet tot elkander gebracht. Reeds lang hadden zij elkander gevonden. In zijn jeugd schijnt Gunning zich minder sterk tot Bunyan aangetrokken te hebben gevoeld. Allengs veranderde dat echter. En sinds groeide er in hem een innige sympathie tot den koper en blikwerk-reparateur van Bedford. Jaren geleden hield hij reeds lezingen over hem. Zelfs besloot hij een Engelsch werkje over de Pelgrimsreis voor Nederland te bewerken. Zoo trok hij als vanzelf de aandacht om hij den 300sten gedenkdag van Bunyan's geboorte, welke dit jaar wordt gevierd, als feestschrijver op te treden.

Niettemin blijft de combinatie Bunyan-Gunning om een verklaring vragen. Want de affiniteit tussen beiden lijkt bij eerste beoordeeling wel een weinig vreemd. Van Beets is het bekend, dat hij de algemeene waardeering, welke de Pelgrimsreis geniet, niet kon deelen. En indien Gunning zich aan zijn zijde zou hebben geschaard, zou dit niet hebben verbaasd.

Immers, Bunyan en Gunning zijn zoo geheel anders geïnstrumenteerd. Om het verschil gemakkelijk uit te drukken wil ik een term bezigen, indertijd door Prof. Maarten van Rhijn gebruikt n.l. dien van „mannelijk Christendom”. Bij de bespreking van dit werkje meende ik te moeten opmerken, dat het mannelijk Christendom, door dezen

hoogleenaar bepleit, ons ideaal niet mag zijn. Wij moeten, zoo beloofde ik, streven naar een harmonisch Christendom. Maar ik dacht er niet aan te ontkennen, dat er twee eenzijdigheden bestaan, welke als mannelijk en vrouwelijk Christendom kunnen worden getypeerd en hoe de een noodzakelijkerwijs meer naar dit, de ander naar dat overhelte, omdat het ons in deze wereld van disharmonie slechts zelden gegeven is de harmonie te bereiken en te bewaren.

Welnu, als ik dan het onderscheid tusschen Bunyan en Gunning moet aanduiden, zou ik de eerste meer aan den kant van het mannelijk, de laatste aan dien van het vrouwelijk Christendom willen plaatsen. Dr Gunning voelt dat contrast zelf ook wel, al tracht hij op vele manieren den afstand tusschen Bunyan en zichzelf te overbruggen. Hij ziet in Bunyan's leven deze ontwikkelingslijn: „de woeste Bunyan van de Elstower dans-en-spel-jaren, en de eenzijdige, hysterische Bunyan van het worstelende leven, dat hij in „Genade overvloeiende” beschrijft, hebben allengs plaats gemaakt voor den verdraagzamen, hoogstaanden Evangelieprediker, die ons uit de Pelgrimsreis zoo aantrekkelijk toesprekt”. Toch verliest Bunyan voor hem het eenzijdige niet. Die eenzijdigheid zoekt hij in zijn strijdslust. Hij zegt: „maar ook die Bunyan heeft gewis nog zijn eigenaardigheden en eenzijdigheden. Hij is en blijft toch een christelijk vechtingeneraal, die het leven permanent als een strijd beziet, een worsteling der ziel met verbitterde, duivelse machten. De vrede, dien Christus geeft en de blijdschap, die het hart der belijders vervullen kan en mag, zijn toch uitzonderingen; en ook CHRISTENNE krijgt nog het bloed van haar man en de splinters van APOLLYON's pijlen te zien, wanneer zij de plaats bezoekt, waar haar echtviand den strijd met onzer aller vijand uitgekamp heeft” (bl. 159). Neen, dat strijdhaftige is Gunning niet naar den zin. In verband hiermee verdient het de aandacht, dat hij het zoo krachtig voor Bunyan's Christenreus opneemt. Bijna ieder stemt toe, dat de Christenreus niet in de schaduw van de Christenreis kan staan. Men beschouwt dat tweede werk zoo goed als algemeen als een matte herhaling van het eerste. Doch Gunning niet. Wel is hij niet blind voor de gebreken van de Christenreus. Maar toch oeffent het meer teedere daarin zulk een bekoring op hem, dat hij haar hooger schat dan iemand. De voorliefde voor het „vrouwelijk Christendom” valt hierin niet te miskennen.

Voor het strijd-element bij Bunyan heeft Gunning echter zijn verontschuldigen bij de hand. Volgens hem is zijn held vrij van „partijtwisten”. Tegenover andersdenkende christenen was hij — alzo Gunning — verdraagzaam. Daarbij schakelt G. dan voor een oogenblik uit — ofschoon hij het elders memoreert — hoe scherp Bunyan kan zijn tegen de Roomschen en George Fox, den vader van de Kwakers. Hij geeft natuurlijk wel toe, dat wij leven in een strijdende kerk. Maar dat er strijd moet gevoerd ook om den zuiversten vorm van het christendom — daar kan hij niet bij. Zij, die zich hiervoor warm maken, hebben het bij hem verbod. „Is”, zoo vraagt hij, „GROOT-HART de strijder ons eigenlijk wel sympathiek? Wekt die niet de gedachte op aan geharnaste beschoppen, zooals de vroegeren waren, van vechtlustige predikanten en malkander-te-lijf-gaande redacteurs van 't heden, die de eere Gods zeggen te handhaven — menschen, die toch weinig aan dienaren van den zachtmoedigen Heiland doen denken?” (bl. 126). Dat hij hiermede een hard oordeel valt over medebroeders gevoelt hij niet. Dat de zachtmoedige Heiland ook toornen en schelden kon (sprak Hij niet de Farizeeën aan als adderougels-broeders, vergeleek Hij hen niet bij wit gepleisterde graven en noemde Hij Zijn geliefden Simoa niet eens Satan?), vergeet hij. In den strijd tusschen de christenen onderling kan hij moeilijk iets anders zien dan „partijstrijd”. Hij kan het zich eenvoudig niet voorstellen, dat het de door hem gebrand-